Hüküm Uyuşmazlığı 1999/16 E. , 2000/10 K.

- **HÜKÜM UYUŞMAZLIĞI DOĞMAMASI,İSTİHKAK DAVASININ İHALE YAPILMIŞ OLUP KONUSUZ KALMASI NEDENİYLE REDDİ,SATIŞIN İPTALİNE İLİŞKİN MAHKEME KARARI,UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN GÖREV ALANI,**

"İçtihat Metni"

OLAY : AKTAŞ Toprak San. ve Tic.A.Ş.'ne ait olan tuğla fabrikası makine ve teçhizatı, 4 yıllığına Hasan Hüseyin Çöpten'e kiralanmıştır.

Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğünce, vadesinde ödenmeyen vergi borcu nedeniyle mükellef Hasan Hüseyin Çöpten hakkında, 6183 sayılı AATUHK, hükümleri uyarınca vergi alacağının cebren tahsili için takibata geçilmiş ve adıgeçene ait işyerinde bulunan makine ve teçhizat 5.1.1988 gününde haczolunmuştur.

Haczedilen menkul mallar, açılan ihale sonucunda 12.4.1988 gününde Ufuk Günüşen'e satılmıştır.

1- AKTAŞ Toprak San. ve Tic.A.Ş. ve bu Şirketin kanuni temsilcisi Mehmet Terziören ile ortak Naci Çarıkçı vekillerinin 15.4.1988 günlü ve ayrıca Hasan Hüseyin Çöpten'in alacaklısı Ahmet Uysal vekilinin aynı günlü dilekçeleriyle, Vergi Dairesi Müdürlüğü ile alıcı Ufuk Günüşen ve borçlu Hasan Hüseyin Çöpten aleyhine, icra tetkik merciinde ihalenin feshi davası açılmıştır.

LÜLEBURGAZ İCRA TETKİK MERCİİ HAKİMLİĞİ: 11.10.1989 gün ve E: 1988/48, K: 1989/83 sayı ile, "(...) Taşınmaz malların ihalesinin feshine ilişkin 6183 sayılı Kanunun 99 uncu maddesi hükmü, menkul malların ihalesinin feshine teşmil edilemez. 6183 sayılı Yasanın 77-87 nci maddelerinde ihalenin feshinin tetkik merciinde görüleceğine dair bir hüküm yoktur. Bunun yanında, alıcının konkordato işleminde bilirkişilik yapmış olması 6183 sayılı Yasanın 108 inci maddesinde sayılan kişilerden olmadığından, 108 inci madde yollamasıyla 99 uncu maddenin uygulanması da mümkün değildir. Bu nedenlerle, davanın reddi gerektiği kanaatine varılmıştır. Yukarıda yazılı gerekçeye göre: Davacıların davasının (şikayetlerinin) REDDİNE" karar vermiş; bu karar, davacıların temyiz başvurusu üzerine YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİ'nin 11.12.1990 gün ve E: 1990/5189, K: 1990/12864 sayılı kararıyla onanmak ve kararın düzeltilmesi istemi de aynı DAİRE'nin 31.5.1991 günlü, E: 1991/6003, K: 1991/7026 sayılı kararıyla reddedilmek suretiyle kesinleşmiştir.

2- AKTAŞ Toprak San. ve Tic.A.Ş. ile Mehmet Terziören ve Naci Çarıkçı vekilince, Vergi Dairesi Müdürlüğü ile Ufuk Günüşen ve Hasan Hüseyin Çöpten aleyhine, 10.2.1989 gününde adli yargı yerinde haciz sebebi ile istihkak davası açılmıştır.

LÜLEBURGAZ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: a) 20.6.1989 gün ve E: 1989/405, K: 1989/585 sayı ile, Mahkemenin E: 1988/11, K: 1988/8 sayılı dosyasında Hasan Hüseyin Çöpten'in talebi üzerine verilen konkordato mehilinin, itiraz üzerine 12.2.1988 tarihinde kaldırıldığı ve bu kararın Yargıtay'ca onandığı; icra müdürlüğü ve vergi dairesinden celp edilen dosyalardan dava konusu mallara Hasan Hüseyin Çöpten'in borcundan dolayı haciz konulduğunun ve 12.4.1988 gününde satıldığının görüldüğü; dinlenen tanık beyanlarına göre, borçlu hakkında konkordato kararı verildiği ve dava konusu eşyaların hacizli olduğu belirtilmesine rağmen vergi dairesinin 6183 sayılı Yasa uyarınca gazete ilanı yapmadan satış işlemini tamamladığı; eşyaları satın alan Ufuk Günüşen'in, konkordato komiserliğinde bilirkişi olarak çalıştığı ve konkordatodan haberi bulunduğu; 1988/26 esas sayılı dosyada yapılan bilirkişi incelemesine göre eşyaların değerinin altında satıldığı ve bu hususun bizzat Ufuk Günüşen'in konkordato komiserliğine verdiği kıymet takdiri raporundan da gözlendiği; borçlu ve vekilinin, icra dosyalarındaki beyanlarında haciz konusu malların davacılara ait olduğunu söyledikleri ve duruşmada da borçlunun bu beyanlara itiraz etmediği; ibraz edilen kira sözleşmesine göre, tuğla fabrikası ile tüm makine ve teçhizatının davalı Hasan Hüseyin Çöpten'e kira ile verildiği ve kiracının alacağı her tür makine ve tesisatın mülkiyetinin de davacılara kalacağının kararlaştırıldığı; bu suretle, haciz konusu tuğla kesme makinesi, bir adet trafo ve elektronik kumanda panosunun davacıya ait olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar vermiştir.

Bu karar, davalılardan Vergi Dairesi Müdürlüğü ile Ufuk Günüşen tarafından temyiz edilmiştir.

YARGITAY 15. HUKUK DAİRESİ: 2.11.1992 gün ve E: 1992/5367, K: 1992/5005 sayı ile, "Davaya konu edilen mahcuz mallar İcra Müdürlüğünce 12.4.1998 tarihinde ihale edilmiş ve bilahare açılan ihalenin feshi davası da reddedildiğinden B.K. 231. maddesi uyarınca mezkür malların mülkiyeti alıcısına ihale anında geçmiştir.

Bu durumda; istihkak davasının açıldığı tarihte mallar dosya alacaklısından başkasına satıldığı için davanın konusu yoktur. Bedele hasren de davanın yürütülmesi mümkün değildir. Şüphesiz davacının takip borçlusu aleyhine genel mahkemelerde dava açması herzaman mümkündür.

O halde mahkemece konusu bulunmayan davanın reddine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek davanın sonuçlandırılması doğru görülmemiş, temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bozulması gerekmiştir." yolunda karar vermiştir.

Davacılar vekilince kararın düzeltilmesi isteminde bulunulmuş olup, anılan DAİRE'ce; 11.5.1993 gün ve 1993/1774-2269 sayı ile, Lüleburgaz Vergi Dairesinin satış işleminin iptali ile ilgili olarak İdare Mahkemesi tarafından görevsizlik kararı verildiği ve dosyanın görevli Vergi Mahkemesine gönderildiği bildirilmekle bu haliyle belirtilen satış işleminin kesinleşip kesinleşmediği hakkında tereddüt hasıl olduğundan iptal ile ilgili olarak Vergi Mahkemesinin dosyasının incelenmek üzere gönderilmesi için dosyanın mahalline geri çevrilmesine karar verilmiş ise de, vergi mahkemesinden dosyanın temin edilememesi üzerine 13.3.1996 gün ve E: 1996/851, K: 1996/1334 sayı ile kararın düzeltilmesi istemi reddedilmiştir.

Bozma kararı üzerine yeniden yapılan yargılama sonunda LÜLEBURGAZ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:

b- 10.5.1996 gün ve E: 1993/54, K: 1996/366 sayı ile, Yargıtay bozma ilamına uyulduğundan bahisle ve bozma ilamındaki gerekçe ile dosyadaki tüm belge ve kağıtlara göre, dava konusu mallar dosya alacaklısından başkasına satıldığı için konusu kalmayan davanın reddine karar vermiş; bu karar ise, YARGITAY 15. HUKUK DAİRESİ'nin 18.12.1996 günlü, E: 1996/6441, K: 1996/6780 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

3- AKTAŞ Toprak San. ve Tic.A.Ş. ile Mehmet Terziören ve Naci Çarıkçı vekillerince, adli yargı yerince görevsizlik kararı verildiğinden bahisle, Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğünce Hasan Hüseyin Çöpten'in vergi borcunun tahsili amacıyla haczedilen menkul malların satış işleminin iptali istemiyle, 28.6.1991 gününde idare mahkemesinde dava açılmıştır.

Edirne İdari Mahkemesi'nce; 16.10.1991 gün ve E: 1991/257, K: 1991/413 sayı ile, vergi uyuşmazlığına ilişkin olup 6183 sayılı

Yasanın uygulanmasından doğan davaların görüm ve çözümünde vergi mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Yasa'nın 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine ve dosyanın görevli ve yetkili Edirne Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiş; bu karar, davacıların temyiz başvurusu üzerine Danıştay Onuncu Daire'nin 9.11.1992 günlü, E: 1992/326, K: 1992/3895 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

EDİRNE VERGİ MAHKEMESİ:

a) 12.5.1993 gün ve E: 1993/50, K: 1993/103 sayı ile, satış işleminin iptali için önce İcra Tetkik Merciine yapılan başvurunun reddi üzerine bu kararın kesinleşmesinden sonra idari yargıya başvurulduğu; İcra Tetkik Merciinin kararı görevsizlik kararı niteliğinde olmadığından dava açma süresinin geçirildiği gerekçesiyle, davanın süreaşımı nedeniyle reddine karar vermiştir.

Bu karar, davacılar tarafından temyiz edilmesi üzerine DANIŞTAY DÖRDÜNCÜ DAİRESİ'nce 30.6.1994 gün ve E: 1993/4251, K: 1994/4053 sayı ile onanmış ise de; kararın düzeltilmesi istemi üzerine, aynı DAİRE'ce 24.4.1995 gün ve E: 1994/5337, K: 1995/1888 sayı ile, sözkonusu onama kararı kaldırılarak, 6183 sayılı Yasa'nın 99. maddesinde gayrımenkul malların satışında ihalenin feshine ilişkin başvuruların icra tetkik mercii tarafından incelenip sonuçlandırılmasının öngörüldüğü; ancak, aynı Yasa'ya göre yapılan menkul mal satışlarında ihalenin feshi konusundaki başvurular için bir merci öngörülmediğinden, bu konudaki başvuruların idari yargı yerlerinde görülüp çözümlenmesinin gerektiği; olayda, davacıların, bir başkasının vergi borcunun tahsilini sağlamak amacıyla satışına karar verilen menkul malların kendilerine ait olduğu iddiasıyla 12.4.1988 günlü satışın iptali istemiyle 15.4.1988 gününde yaptıkları başvuru üzerine Lüleburgaz İcra Tetkik Mercii Hakimliğince 11.10.1989 gün ve E: 1988/48, K: 1989/83 sayı ile istemin reddine karar verilmiş ise de, gerekçesi dikkate alındığında bu kararın niteliği itibariyle icra tetkik merciinin konuyu görevi dışında gördüğünü gösterdiği; başvuru bu nedenle reddolunduğuna göre, kararda ayrıca istemin görev yönünden reddine dair bir ifadenin bulunmamasının, talebin esasının incelenerek sonuçlandırıldığını göstermediği; bu durumda, 2577 sayılı İYUK.'nun 9. maddesine göre, görevli olmayan yere başvurma sonucu davanın görev yönünden reddine ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine otuz günlük dava açma süresi içinde idari yargı yerine açılan davada süreaşımı bulunmadığından, davanın süreaşımı yönünden reddinde isabet görülmediği gerekçesiyle anılan Vergi Mahkemesi kararı bozulmuştur.

Bozma kararı üzerine yeniden yapılan yargılama sonunda EDİRNE VERGİ MAHKEMESİ;

a) 27.3.1997 gün ve E: 1995/171, K: 1997/86 sayı ile, satış konusu menkul malların mülkiyetinin Aktaş A.Ş.'ne ait olduğu anlaşıldığından, davacılardan Mehmet Terziören ile Naci Çarıkçı'nın dava ehliyetlerinin bulunmadığı; olayın esasına gelince, dava konusu işlemle satılan menkul malların mülkiyetinin davacı Aktaş A.Ş.'ne ait bulunduğu kesin olduğuna göre, bu menkul malların kiracısı olan Hasan Hüseyin Çöpten'in vergi borcundan dolayı haczedilip satılmasının, 6183 sayılı Yasa'nın 62. maddesinde ifade edildiği şekliyle borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul mallarının haczolunacağı yolundaki hükme açıkça aykırı olduğu; bu nedenle, yerinde olmayan haciz işlemine dayalı dava konusu satış işleminde yasal isabet bulunmadığı gerekçesiyle, Aktaş A.Ş.'nin davasının kabulü ile dava konusu satış işleminin iptaline, Mehmet Terziören ve Naci Çarıkçı açısından ise 2577 sayılı Yasa'nın 15/1-c. maddesi uyarınca davanın ehliyet yönünden reddine karar vermiş; bu karar, DANIŞTAY DÖRDÜNCÜ DAİRESİ'nin 24.4.1998 gün ve E: 1997/3799, K: 1998/1588 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

Davalı Vergi Dairesi Müdürlüğü vekilince, uyuşmazlık konusu haczedilip satılan menkul mallara ilişkin olarak adli yargı yerinde görülen ihalenin feshi ve istihkak davalarının esastan reddi yolunda verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; satış işleminin iptali yolundaki kararın sözkonusu kararlara aykırı olduğu ileri sürülerek 16.4.1999 günlü dilekçe ile Edirne Vergi Mahkemesi'nde yargılamanın yenilenmesi istenilmiş ise de; anılan Mahkeme'ce 2.6.1999 gün ve E: 1999/87, K: 1999/137 sayı ile, ileri sürülen hususların 2577 sayılı İYUK.'nun 53. maddesinde sayılan sebeplerle herhangi bir ilgisinin bulunmadığı gerekçesiyle, istem reddedilmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğü vekili, davacılar tarafından ihalenin feshi istemiyle açılan davada Lüleburgaz İcra Tetkik Mercii Hakimliğince E: 1988/48, K: 1989/83 sayı ile verilen karar, niteliği itibariyle davanın görev yönünden reddine ilişkin bulunsa bile, bunun esastan ret olduğunun kabulü gerektiğini; çünkü usul hükümleri gereğince görevli mahkeme belirtilmediğine göre, bir görevsiz mahkemenin esasa girerek karar vermesi usul hükümlerine aykırı olacağından Yargıtay'ca bu husus gözetilmeden kararın onanmış olmasının düşünülemeyeceğini; yine, açılan istihkak davasında Lüleburgaz Asliye Hukuk Mahkemesi'nce E: 1993/54, K: 1996/366 sayı ile, satış sonucunda menkul malların mülkiyetinin alıcısına ihale anında geçmiş olması nedeniyle konusuz kaldığı gerekçesiyle davanın reddedildiğini; dolayısıyla hukuk mahkemeleri tarafından verilen ve kesinleşen kararlar neticesinde, dava konusu menkul malların üzerine konulan haciz ve buna dayanan satış işlemi yasal olup uyuşmazlığın kesin bir şekilde çözümlendiğini; ancak, tarafları aynı olan ve konusu da hem "istihkak" hem de "ihalenin feshi" niteliğini taşıyan davada Edirne Vergi Mahkemesi'nce E: 1995/171, K: 1997/86 sayı ile verilen davanın kabulü ile satış işleminin iptali yolundaki kesinleşen kararın hukuk mahkemelerinin kararlarıyla çeliştiğini ve bu çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunduğunu ileri sürerek, bu nedenle adli ve idari yargı yerlerinin kararları arasında hüküm uyuşmazlığı doğduğundan bahisle giderilmesi istemiyle, 16.4.1999 günlü dilekçe ile, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

Başkanlıkça, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları istenilmiş; Asliye Hukuk ve Vergi Mahkemelerince dava dosyaları gönderilmiş, ancak, İcra Tetkik Merciine ait dosya temin edilememiş ise de, temin edilen dosyaların içinde bulunan Vergi Dairesi Müdürlüğüne ait icra takip dosyası ile konuya ilişkin kararlar ve belgelerin, incelemenin sıhhati bakımından yeterli olduğunun saptanması üzerine, 2247 sayılı Yasa'nın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISININ DÜŞÜNCESİNİN ÖZETİ: 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde belirtilen hüküm uyuşmazlığının oluşabilmesi için, iki farklı yargı merci tarafından verilmiş ve kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan kararlar nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması gerektiği; dosyaya konu olan kararlarda taraflar aynı olmakla birlikte hüküm uyuşmazlığının varlığı için aranan diğer koşulların bulunmadığı; İcra Tetkik Mercii Hakimliği kararının, davanın görev yönünden reddine dair olduğu; Asliye Hukuk Mahkemesi'nce istihkak davasında verilen kararın, ihale işleminin kesinleşmesi nedeniyle davanın reddine ilişkin bulunduğu; Vergi Mahkemesine açılan davanın ise, yapılan ihalenin iptaline yönelik olup, ihale işleminin iptali yolunda verilen kararın kesinleştiği; İcra Tetkik Mercii Hakimliğinin kararı göreve ilişkin bulunduğundan hüküm uyuşmazlığından bahsetmenin mümkün olmadığı; bu nedenle, diğer iki karar açısından hüküm uyuşmazlığının incelenmesinin gerektiği; Vergi Mahkemesinin ihalenin iptaline karar verdiği; Asliye Hukuk Mahkemesinin ise, ihale işlemine karşı açılan davanın görev yönünden reddedilmesi nedeniyle istihkak davasını kabul etmediği; her iki dosyada konu ve sebeplerin farklı olduğu ve bu nedenle kararlar arasında çelişkiden de bahsetmenin mümkün olmadığı gibi hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlığından da sözedilemeyeceği; bu nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde belirtilen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundadır.

DANIŞTAY BAŞSAVCISININ DÜŞÜNCESİNİN ÖZETİ: 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesine göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için kararların aynı konu ve sebebe ilişkin olması ve bu kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin de olanaksız

bulunmasının gerektiği; hüküm uyuşmazlığına konu edilen Lüleburgaz Tetkik Mercii Hakimliği kararının ihalenin feshi talebinin reddine ilişkin olduğu; Lüleburgaz Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan haciz sebebiyle istihkak davasının konusu kalmadığı gerekçesiyle reddedildiği; Edirne Vergi Mahkemesinde açılan davanın ise, satış işleminin iptaline yönelik bulunduğu; bu duruma göre, kararların konu ve sebepleri aynı olmadığı gibi, kararlar arasında çelişkinin de mevcut olmaması nedeniyle, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde sözüedilen çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesini olanaksız kılan bir durumun varlığından sözedilemeyeceği; açıklanan nedenlerle, hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan bahisle yapılan başvurunun reddi gerekeceği yolundadır.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ali HÜNER'in Başkanlığında Üyeler: Mahir Ersin GERMEÇ, Dr. Mustafa KILIÇOĞLU, Bekir AKSOYLU, Sabriye KÖPRÜLÜ, Ertuğrul TAKA ve Turgut ARIBAL'ın katılımlarıyla yapılan 12.6.2000 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa YEĞENOĞLU'nun 2247 sayılı Yasada öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ile Danıştay Başsavcısının başvurunun reddi gerektiğine ilişkin düşünce yazıları ve dosyadaki belgeler okunduktan; İlgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet ÖZDEVECİ ile Danıştay Savcısı O. Cem ERBÜK'ün başvurunun reddi gerektiğine ilişkin yazılı düşünceler doğrultusundaki açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. Maddesinin 2592 sayılı Kanun'la değişik birinci fıkrasında "1 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak kesinleşmiş kararlar bulunduğu; taraflarının da aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer koşulların varlığını incelemeden önce, İcra Tetkik Mercii kararının niteliğinin irdelenmesi gerekli bulunmaktadır.

Davacı Şirket tarafından, haczedilen menkul malların satışına ilişkin ihalenin, usulüne uygun yapılmadığı iddiasıyla feshine karar verilmesi istemiyle açılan davada; İcra Tetkik Mercii Hakimliğince, "Davacıların davasının (şikayetlerinin) REDDİNE" şeklinde hüküm kurulmuş ise de, bu hükmün "Taşınmaz malların ihalesinin feshine ilişkin 6183 sayılı Kanunun 99 uncu maddesi hükmü, menkul malların ihalesinin feshine teşmil edilemez. 6183 sayılı Yasanın 77-87 nci maddelerinde ihalenin feshinin tetkik merciinde görüleceğine dair bir hüküm yoktur." yolundaki gerekçeye dayandırıldığı görülmektedir.

Anılan kararın, gayrımenkul ihalesinin feshinin şikayet yoluyla icra tetkik merciinden istenebileceğini düzenleyen 6183 sayılı Yasa'nın 99. maddesinin, menkul malların ihalesinin feshinde uygulanamayacağı; ayrıca, anılan Yasa'nın "Menkul Malların Haczi ve Satışı"nı düzenleyen 77-87. maddelerinde de, menkul malların ihalesinin feshine icra tetkik merciinde bakılacağı yolunda bir hükme yer verilmediği nedeniyle "görev yönünden" redde ilişkin bulunduğu açıkca anlaşılmaktadır. Nitekim, sözkonusu kararın gerekçesinde, hüküm fıkrasının lafzı ile uyumlu olacak şekilde uyuşmazlığın esasını çözüme kavuşturan bir ifade de bulunmamaktadır.

Hukukumuzda, hüküm fıkrası kararın aslı olarak kabul edilmekte ve maddi anlamda kesinlik, kural olarak, kararın yalnız hüküm fıkrasına hasredilmekte ise de; hüküm fıkrasının açık olmadığı, bir davanın usulden reddedilip reddedilmediğinin anlaşılamadığı ve gerekçenin sıkı sıkıya hüküm fıkrasına bağlı olduğu hallerde gerekçenin de "maddi anlamda kesinlik" ile ilgisinin olduğu, öğretide ve yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Buna göre, İcra Tetkik Mercii Hakimliğince verilen "davanın reddi" yolundaki hükmün, kararda uyuşmazlığın esasının çözümlenmemiş olması nedeniyle gerekçe ile birlikte değerlendirilerek göreve ilişkin bulunduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu durumda, hüküm uyuşmazlığı koşullarının varlığı bakımından Asliye Hukuk Mahkemesi ile Vergi Mahkemesinin kararları incelenmelidir.

Davacı Şirket tarafından, borçlu elinde haczedilen menkul mallar üzerinde mülkiyet hakkının bulunduğu iddiasıyla açılan haciz sebebi ile istihkak davasında, Yargıtay bozma kararı üzerine Asliye Hukuk Mahkemesi'nce, İhalenin feshi ya da satışın iptaline dair yargı kararı olmadığı gözetilerek (aslında, kararın düzeltilmesi aşamasında Yargıtay'ca, Vergi Mahkemesi'nde satışın iptali istemiyle dava açıldığının öğrenilmesi üzerine, satış işleminin kesinleşip kesinleşmediğinin Mahkeme'ce incelenmesi için dosya geri çevrilmiş ise de, Vergi Mahkemesi'nden dosyanın temin edilememesi nedeniyle bu inceleme yapılamamıştır.), istihkak davasının açıldığı tarihte dava konusu menkul malların mülkiyeti B.K.'nun 231. maddesi uyarınca ihale anında alıcıya geçtiği için konusu kalmadığı nedeniyle davanın reddine karar verilmiştir. İcra Tetkik Mercii Hakimliğinin görevsizlik kararı nedeniyle idari yargı yerinde açılan satış işleminin iptali davasında ise, Danıştay bozma kararı üzerine Vergi Mahkemesi, tahsil dairesince 6183 sayılı Yasa'nın 62. maddesine aykırı olarak yapılan haciz işlemine dayalı satış işleminin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle iptal kararı vermiş olup; sözkonusu davaların konularının ve sebeplerinin farklı olduğu görülmektedir.

Bu durum karşısında, konuları ve sebepleri farklı olan davalarda verilen kararlar arasında çelişki bulunduğundan sözedilemeyeceği gibi, menkul malların mülkiyeti davadan önce üçüncü şahsa geçtiği için konusuz kaldığı nedeniyle istihkak davasını reddeden adli yargı yerinin bu kararı, dava konusu yapılan hakkın dava tarihi itibariyle mevcut olmadığı yolunda bir tespit hükmü niteliğini taşımakta olup, idari işlemler üzerinde tesis edildiği tarih itibariyle yargısal denetim yapan idari yargı yerince, 6183 sayılı Yasa'ya aykırı olduğu nedeniyle satış işleminin iptali yolunda verilen kararın idarece uygulanmasına engel teşkil eden bir yanı

bulunmadığından, olayda hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlığından da sözedilemez.

Belirtilen duruma göre ve olayda, konu ve dava sebeplerinin aynı olması ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının gerçekleşmemesi karşısında, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesine uygun olmayan başvurunun reddi gerekmektedir.

SONUÇ : Hüküm uyuşmazlığının varlığı için 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşullar birlikte gerçekleşmediğinden BAŞVURUNUN REDDİNE, 12.6.2000 gününde KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ ile karar verildi.